

jure erat, ecclesie S. Audoeni assensu Guillelmi. A tunc ducis Normannorum, et Malgerii archiepiscopi Rotomagensis, et Rogerii de Mortuo Mari, in cujus feodo erat, pro salute anime sue dederat in elemosynam; et in ecclesia S. Audoeni monachus effectus fuerat cum quodam nutritio suo nomine Gilberto. Et prefatus Rogerius concessit ut tantum redditum augetur ecclesie S. Victoris et ecclesie S. Audoeni, ut honorifice ibi Deo monachi servire possent, et eis digne sufficeret, et quale dominium habuerat antea ecclesia S. Audoeni in prioratu, tale postea in abbacia aeternaliter possideret. Cum vero predictus abbas Nicolaus assensu capituli sui, et rogatu nostro, et amore Rogerii et uxoris sue, hæc concessisset, Radulphum quemdam monachum suum ibi abbatem præficiens ad supra dictum locum constituendum misit, et cum eo de monachis suis S. Audoeni, Fulbertum, Gislebertum *Fauvetel*, Hubertum *Tretou* et Guillelmum, tali tamen conditione quod dominium suum S. Audoeni in domo S. Victoris nullo modo minueretur, sed ibi poneret abbatem alio defuncto, sicut priorem ponere solebat, salva dignitate S. Audoeni. Hoc enim constitutum est inter nos ratum et firmum esse in perpetuum, cujus rei testes sumus ex utraque parte. Si enim in disponendo abbate monachi vel laici rebelles ecclesie S. Audoeni fuerint, statuimus et firmiter præcipimus Guillelmus rex, et ego Rotomagensis archiepiscopus et Rotgerus de Mortuo Mari, in quorum

presentia hoc factum fuit, auctoritate domini pape Gregorii et regia potestate, omnibus hæredibus et successoribus nostris, ut abbas S. Audoeni accipiat ecclesiam prioratus sui S. Victoris cum omnibus appenditiis suis tunc ibi inventis, in ecclesiis, in decimis, et aliis substantiis, et ponat priorem in ecclesia illa sicut antea solebat, ne ecclesia S. Audoeni pro liberalitate sua detrimentum patiatur fraude et dolo, quam antecessores nostri pro salute animarum suarum fundaverunt. Hanc conventionem auctoritate nostra ab abbate Nicolao et Rogero de Mortuo Mari concessam coram rege, ratam esse statuimus, et presentis scripti privilegio, et sigilli nostri auctoritate confirmavimus, et prohibuimus ego Joannes Rotomagensis archiepiscopus sub anathemate, ne quis ulterius clericus vel laicus audeat hoc infringere presentibus istis episcopis, et mecum excommunicantibus. Gisleberto Ebroicensi episcopo, Odone Bajocensi, Hugone Lexoviensi, Roberto Sagiensi, quorum anathemate omnes fractores hujus operis confodiantur. Prefatus autem rex Anglorum Guillelmus prohibuit sub foris factura xx unciarum auri reddendarum duci Normannie, et xx librarum Rotomagensi archiepiscopo, ne ab aliquo infringatur testibus predictis episcopis, et Fulberto archidiacono et Rogero de Mortuo Mari, in quorum presentia hoc factum fuit anno ab Incarnatione Domini 1074.

CHARTA

De jure institutionis, destitutionis, procurationis, correctionis, etc., quod episcopus Abrincarum plene retinuit in monasterium S. Michaelis, abbatem et XII canonicos.

(Anno 1061.)

(PETIT, *Theodori Pœnitentiale*, II, 664, ex Libro Pontificali Ecclesie Abrincarum.)

Anno ab Incarnatione Domini 1061, Ranulfus, abbas Montis S. Michaelis, vir cautus in regimine tam cleri et-populi, quam monachalis ordinis, conveni Joannem venerabilem Abrincarum pontificem super quibusdam gravaminibus, quæ fiebant a minis episcopalibus frequentissime super clerum et populum Montis. Cogebantur venire Abrincas, ad respondendum de quacunque accusatione contra Christianitatem, nec excusare poterat eos mare insurgens, nec Britonum insidie, quia præveniri poterant, et ita sæpe in forifacta et emendationes episcopales incidebant, et sæpe juramentis fatigabantur. Propter prædicta sibi habenda in Monte obtulit abbas episcopo de suo competenter per singulos annos unam vestem, quæ tam nobilem et tam sublimem personam deceret cum gratia recipere, et abbatem Montis honorifice dare; et tres libras incensi, et tres libras piperis, et sex tabulas cereæ de ix ponderibus, et tres cereos

in Purificatione sanctæ Mariæ, unum scilicet albæ cereæ unius ponderis, ad manus episcopi, duos alterius cereæ unius ponderis ad decani et thesaurarii manus. Episcopus vero prefatus, ut erat animo et genere nobilis, petitioni abbatis annuit, et archidiaconum suum in Monte cum fecit: ita tamen ut quod bene non faceret, vel non posset, episcopus corrigeret Abrincis, et ecclesiastico judicio terminaret: de conjugis autem illicitis, si qui legales testes procederent, apud episcopum audirentur, et per sacramentum ipsorum lege dissolveretur, quod contra legem præsumptum erat; de criminalibus culpis venirent ad iudicium et sententiam episcopi pœnitentes, confessi, vel convicti coram suo archidiacono: excommunicati ab episcopo ad ejus satisfactionem et absolutionem venirent: iudicium ferri igniti et aquæ ferventis Abrincis portaretur, si clerici lapsi in culam degradationis forte invenirentur,

quia ad episcopum pertinet ordinatio, et ad ejus A
 judicium pertineret degradatio; suspensio vero officii
 pro levioribus culpis in abbatis judicium esset ad
 correptionem. Talis inter episcopum et abbatem de
 villa Montis facta est conventio. In monasterio vero
 S. Michaelis in abbatem, et monachos, et XII cano-
 nicos totum jus episcopale retinuit episcopus. In
 monasterio habet officium facere dedicationis, et
 quidquid interim offerretur ad altare, episcopi est,
 et quod offertur ad manus capellanorum suorum, et
 ipse et omnes qui cum eo venerint, abundanter et
 honorifice debent procurari; et equi, aqua dulcis,
 et cætera necessaria debent in monasterio inveniri.
 Eo die debet esse præsto vestis præfata episcopi, et
 cera, et piper, et incensum, cerei tres ad purifica-
 tionem S. Mariæ, etiamsi episcopus defuerit, abbas
 cum duobus de canonicis bis in anno debet esse ad
 synodum, nisi de licentia episcopi remanserit, et
 sacerdotes Montis. Quoties etiam graviore causæ
 emergerint, episcopus mandabit abbati, et vocabit
 eum, et venire debet, nisi inevitabilem et legalem

excusationem prætenderit. Non communicabit abbas
 excommunicato episcopi scienter, nec excommuni-
 cabit nominatum aliquem parochianum episcopi
 extra Montem consistentem, inconsulto episcopo.
 Monachi quinta feria Pentecostes venient Abrincæ
 cum capite S. Auberti ad ecclesiam Sancti Andree,
 in qua ipse episcopus sedit, cum processione magna
 tam clericorum quam laicorum omnium qui domos
 tenent: et denariatas ceræ matricis ecclesiæ debent,
 ut sedi episcopali, de qua recipiunt consilium ani-
 marum, et abbas per se, vel per decanum suum,
 oleum et chrisma, ad erogandum et presbyteris ad
 Christianitatem faciendam. Canonici omnes sub
 episcopi priore sunt, et canonicas, id est præbendas,
 cum fuerint vacuæ, distribuere debet, sicut dignum
 decreverit. Beatus vero Aubertus, cui divo munere
 Mons ille collatus est, eos constituit; et de suo
 episcopo, ecclesiæ quam construxit, duas villas,
 Ilium scilicet et Genecium, ad usum suum et illo-
 rum contulit.

CONCILIIUM ROTOMAGENSE

In basilica S. Mariæ Rotomagi ab Joanne archiepiscopo, cum suis suffraganeis Willelmo
 Anglorum rege Normanniam gubernante, celebratum, anno Christi 1072, Alexandri II
 papæ anno XI, Philippi I Francorum regis anno XIII.

(LABBE, *Concilia*, IX, 1225.)

TITULI CANONUM.

- I. *Ut episcopus chrisma et oleum hora competenti, et cum duodecim sacerdotibus consecret.*
- II. *Quod totum chrisma et oleum ab archidiaconis renovandum sit.*
- III. *Qua cura distribui a decanis chrisma et oleum debeant.*
- IV. *Ut qui missam celebrat omnino communitur.*
- V. *Ut sacerdos jejunus et cum alba ac stola baptizet.*
- VI. *Ut viaticum et aqua benedicta ultra octo dies non serventur, et consecratæ hostiæ iterum non consecrentur.*
- VII. *Confirmatio jejunis a jejunis et cum igne conferenda.*
- VIII. *Ut ordines sacri, post diem Sabbati, vel die Dominica mane, jejunis a jejunantibus conferantur.*
- IX. *Ut Quatuor Temporum exacta sit observatio.*
- X. *Quod depositione digni sint qui furtim aut indèbite ad sacros ordines provehantur.*
- XI. *De iis qui coronas relinquunt. Et ut ordinandi ad episcopum feria quinta veniant.*
- XII. *Ut monachi vagi vel expulsi, itemque sanctimoniales, ad sua monasteria redire compellantur.*
- XIII. *Ne curæ pastorales vendantur et emantur.*
- XIV. *De ritu nuptiarum, ne in occulto fiant aut inter consanguineos.*
- XV. *De clericis uxoratis, ut ecclesiis non ministrent, nec fructus percipiant, et quales esse debeant archidiaconi ac decani.*
- XVI. *Ut nullus mortua uxore illam accipiat de qua ante fuerat infamatus.*
- XVII. *Nullus uxore velata superstitè aliam ducat.*

- C XVIII. *Ne absentis viri uxor alteri nubat priusquam de viri morte compertum habeat.*
- XIX. *Ne clericis, in publicum crimen lapsi, sacris ordinibus facile restituantur.*
- XX. *Ut episcopus qui ad lapsi depositionem venire non potest vicarium mittat.*
- XXI. *Ut ante horam vespertinam in Quadragesima non edatur.*
- XXII. *Ut Sabbati Paschæ officium ante horam nonam non inchoetur.*
- XXIII. *De sanctorum festivitatis transferendis.*
- XXIV. *Ut generale baptisma nisi Sabbato Paschæ et Pentecostes non fiat. Parvuli quocunque tempore petierint, baptizentur; nullus in Epiphania sine infirmitatis necessitate.*

PRÆFATIO.

Anno ab incarnatione Domini 1072, congregatum est concilium in metropolitana Rotomagensis urbis sede, in basilica beate et gloriosæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, cui Joannes ejusdem urbis archiepiscopus præerat, et vestigia Patrum secutus utilitati ecclesiasticæ omnimodis consulebat, cum suffraganeis suis, Odone Bajocensi, Hugone Luxoviensi, Rodberto Sagiensi, Michaelè Abrincatensi, et Gislebeto Ebroicensi. In primis disputatum est de fide sanctæ et individuæ Trinitatis, quam secundum statuta sanctorum conciliorum, scilicet Nicæni, Constantinopolitani, primi Ephesini, Chalcedonensis concilii, corroboraverunt, sanxerunt, se toto corde credere professi sunt. Post hanc catholicæ fidei professionem, annexa sunt hæc subscripta catholicæ fidei doctrinæ capitula.